

Sygn. akt I C 1226/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Mazerant

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 roku w Piotrkowie Trybunalskim,

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.**

przeciwko **Szpitalowi Wojewódzkiemu im. (...) II w B.**

o zapłatę

1. oddała powództwo co do kwoty 3.263,95 zł (trzy tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy złote 95/100);
2. umarza postępowanie co do kwoty 113.740,26 zł (sto trzynaście tysięcy siedemset czterdzieści złotych 26/100);
3. nie obciąża pozwanego Szpitala Wojewódzkiego im. (...) II w B. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B..

SSO Renata Lech

Sygn. akt I C 1226/19

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 5 czerwca 2019 roku przez powoda (...) **Spółkę zo.o. z siedzibą w B.** przeciwko **Szpitalowi Wojewódzkiemu im. (...) II w B.** powód wnosił o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od pozwanego Szpitala Wojewódzkiego im. (...) II w B. na rzecz powoda kwoty 116.010,86 złotych (sto szesnaście tysięcy dziesięć 86/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot :

- 113.740,26 złotych (sto trzynaście tysięcy siedemset czterdzieści 26/100) od dnia 4 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty i od kwoty 2.270,60 złotych (dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt 60/100) od dnia 5 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty, a ponadto kwoty 172,05 zł (sto siedemdziesiąt dwa 05/100) oraz kwoty 5.068,00 złotych (pięć tysięcy sześćdziesiąt osiem 00/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania w tym kwoty 3.617,00 złotych (trzy tysiące sześćset siedemnaście 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego. **(k. 4-6)**

Pismem z dnia 5 lipca 2019 roku pełnomocnik powoda cofnął powództwo co do kwoty 66.334,98 złotych wraz ze zrzeczeniem się roszczenia wobec tego, iż w dniu 25 czerwca 2019 roku pozwany dokonał zapłaty w/w kwoty i w miejsce należności 66.334,98 złotych wnosił o zasądzenie odsetek od tej kwoty od dnia 24 maja 2019 roku do dnia 24 czerwca 2019 roku w kwocie 394,38 złotych. Nadto poparł żądanie w całości w zakresie zasądzenia kosztów sądowych od całej pierwotnie dochodzonej kwoty albowiem pozwany dokonał zapłaty należności głównej po wniesieniu powództwa pomimo wcześniejszego wezwania do spełnienia świadczenia . **(k.40)**

W dniu 17 lipca 2019 roku Sąd Okręgowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu. **(k.43)**

W dniu 6 sierpnia 2019 roku wpłynął sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty, w którym pełnomocnik pozwanego zaskarżył nakaz zapłaty w całości i wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu .

W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego podnosił okoliczność **pominięcia przez Sąd dokonanego przez powódkę cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia** oraz orzeczenie nakazem zapłaty ponad żądanie powódki.

Podniósł zarzuty:

- zapłaty należności głównej wynikającej z faktur;
- braku podstawy do żądania zapłaty skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz rekompensaty o równowartości 40 euro.

Pełnomocnik pozwanego podnosił, iż powód dochodzi zapłaty skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w płatności faktury VAT nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 61 103,74 zł. Termin zapłaty faktury upływał 11 marca 2019 r. Pozwany zapłacił w/w fakturę dnia 14 maja 2019 r. Powód, nie dochodzi zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie, a odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych. Wyliczone przez powoda i zasądzone przez tutejszy Sąd nakazem zapłaty odsetki liczone za okres od 12.03.2019 r. do 14.05.2019 r. wynoszą 1 017,84 zł i są to odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych. Powód nie ma w ocenie pełnomocnika pozwanego prawa naliczać pozwanemu odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, bowiem ich stosowanie zostało wyłączone postanowieniem umownym. W § 5 ust. 1 umowy nr (...) zawartej w dniu 25 kwietnia 2018 r. strony zastrzegły, że po upływie ustalonego terminu płatności będą naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie, tj. odsetki określone ustawą kodeks cywilny. **(k.47-55)**

Pismem z dnia 1 października 2019 roku powód cofnęła powództwo także co do kwoty 47.405,28 złotych wraz ze zrzeczeniem się roszczenia gdyż w dniu 22 lipca 2019 roku pozwana dokonała zapłaty dalszej części należności głównej i w związku z powyższym wnosił o zasądzenie odsetek od tej kwoty od dnia 5 czerwca 2019 roku do dnia 22 lipca 2019 roku. **(k.75-76)**

Pismem z dnia 29 października 2019 roku pełnomocnik powoda w związku z cofnięciem powództwa wnosił o zasądzenie odsetek od kwoty 66.334,98 złotych od dnia 24 maja 2019 roku do dnia 24 czerwca 2019 roku w kwocie **394 złotych** i od kwoty 47.405,28 złotych od dnia 5 czerwca 2019 roku do dnia 22 lipca 2019 roku **w kwocie 427,30 złotych** .

Pełnomocnik powoda poparł żądanie zasądzenia w całości odsetek oraz zwrotu kosztów od pozwanego na rzecz powoda od pierwotnie dochodzonej kwoty albowiem pozwany dokonał zapłaty dopiero po wniesieniu powództwa do Sądu . **(k.83-84)**

Sąd ustalił stan faktyczny :

Strony w dniu 25 kwietnia 2018 roku zawarły umowę, której przedmiotem było świadczenie powoda na rzecz pozwanego usług w zakresie odbioru, transportu i przetwarzania odpadów medycznych .

Z treści tej umowy wynika, że wykonawca obciąża zamawiającego za wykonaną usługę fakturą VAT .

W § 5 ust.1 umowy nr (...) zawartej w dniu 25 kwietnia 2018 r. strony zastrzegły, że po upływie ustalonego terminu płatności **będą naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie**, tj. odsetki określone ustawą kodeks cywilny.

(**dowód:** umowa z dnia 25 kwietnia 2018 roku (...) **k.23-33**)

Za wykonane usługi strona powodowa wystawiła faktury VAT:

- za usługi świadczone w grudniu - fv nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r.,

- za usługi świadczone w styczniu - fv nr (...) z dnia 31 stycznia 2019 r.,

- za usługi świadczone w lutym - fv nr (...) z dnia 28 lutego 2019 r.

(**dowód:** faktury VAT - fv nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. **k.10-13**, fv nr (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. **k.14-17**, fv nr (...) z dnia 28 lutego 2019 r. **k.18-21**)

W dniu 16 maja 2019 roku powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty należności lub podjęcia mediacji.

(**dowód :** wezwanie do zapłaty z dnia 16 maja 2019 roku wraz z potwierdzeniem nadania **k.34-36**)

Pozwany dokonał zapłaty za wszystkie faktury VAT za które powód dochodzi zapłaty w niniejszej sprawie jeszcze przed wydaniem nakazu zapłaty (dot. fv (...)) i doręczeniem nakazu zapłaty (dot. fv nr (...)) i przed uzyskaniem informacji o złożonym pozwie. Faktura VAT nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę **61 103,74 zł.** została zapłacona dnia 14 maja 2019 r. Termin zapłaty faktury upływał 11 marca 2019 r. Faktura VAT (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. na kwotę **66 334,98 zł** została zapłacona w dniu 24.06.2019 r. Faktura VAT nr (...) z dnia 28 lutego 2019 r. na kwotę **47 405,28 zł** zapłacona została w dniu 22.07.2019 r.

(**dowód :** bankowe wydruki potwierdzające realizację przelewów wykonanych na rzecz powoda z dnia 14 maja 2019 roku dotyczące faktury VAT nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 61 103,74 złotych **k.61**, z dnia 24 czerwca 2019 dotyczące faktury VAT (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. na kwotę 66 334,98 złotych **k.62**, z dnia 22 lipca 2019 roku dotyczące faktury VAT nr (...) z dnia 28 lutego 2019 r. na kwotę 47 405,28 złotych **k.63**)

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda dotyczące żądania odsetek ustawowych za opóźnienie jest uzasadnione § 5 ust. 1 umowy nr (...) zawartej w dniu 25 kwietnia 2018 r. pomiędzy stronami w której strony postępowania zastrzegły, że po upływie ustalonego terminu płatności będą naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie, tj. odsetki określone ustawą kodeks cywilny .

Stosownie do art.481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Odsetki są świadczeniem ubocznym, **zależnym od istnienia i wymagalności długu pieniężnego**, wszakże gdy już powstaną, uzyskują byt samoistny. Oznacza to, że roszczenie (jego część) o ich zapłatę może być przedmiotem przelewu lub innej czynności rozporządzającej, w tym także zwolnienia z długu. Wierzyciel może owo roszczenie potrącić z wierzytelnością pieniężną dłużnika, przysługuje mu również uprawnienie do decydowania o sposobie jego dochodzenia. W szczególności, czy uczyni to łącznie z należnością główną, czy też oddzielnie. W tym drugim wypadku możliwe jest dochodzenie tylko części odsetek, zachowując prawo do dochodzenia w przyszłości pozostałej ich części (zob. też wyr. SN z 25.10.2002 r., IV CKN 1430/00, OSP 2003, Nr 9, poz. 118).

W myśl art. 481 § 1 k.c. **roszczenie** o odsetki powstaje **od chwili opóźnienia** i obejmuje okres aż do momentu, gdy dłużnik spełni świadczenie pieniężne. Jak się bowiem powszechnie przyjmuje, przepis art. 360 KC nie ma tu zastosowania (zob. J. Sztombka, Odsetki, s. 40; W. Popiołek, w: K. Pietrzykowski, Komentarz KC, t. 2, 2005, s. 63; zob. jednak J.P. Naworski, Początek biegu terminu, s. 44–47).

Jednakże w ocenie Sądu żądanie przez powoda uzasadnionych umową odsetek ustawowych za opóźnienie od pozwanego – szpitala jako podmiotu użyteczności publicznej **stanowi naruszenie art. 5 k.c.** w tej postaci, że powód czyni ze swego prawa użytek sprzeczny ze społeczno- gospodarczym przeznaczeniem prawa, a przede wszystkim - zważając na charakter działalności pozwanego - z zasadami współżycia społecznego. Działanie powoda nie może być bowiem uważane za wykonywanie prawa, a tym samym nie jest możliwe, aby podlegało ochronie.

Istnienie stanu nadużycia prawa (sprzeczność zachowania uprawnionego z zasadami współżycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa) sąd uwzględnia z urzędu, bez względu na to, czy druga strona podnosi taki zarzut; jest to bowiem w istocie ustalenie braku uprawnienia do określonego zachowania. Dlatego o "zarzucie nadużycia prawa" można mówić **jedynie w znaczeniu procesowym**, nie materialnym (por. wyr. SN z 23.5.2013 r., IV CSK 660/12, L.).

Ciężar udowodnienia okoliczności świadczących o nadużywaniu prawa spoczywa na tej stronie procesu, na korzyść której ma działać art. 5 k.c. (zob. uw. do art. 6, Nb 5–7). Powinna ona udowodnić fakty pozwalające uznać działanie czy zaniechanie uprawnionego za sprzeczne z klauzulami generalnymi tego przepisu. Natomiast treść zasad współżycia społecznego nie podlega dowodzeniu. Jako elementy treści norm prawnych (włączone do nich przez klauzulę generalną), zasady współżycia społecznego są objęte działaniem reguły iura novit curia; dlatego też błędne ustalenie przez sąd treści zasad współżycia społecznego jest naruszeniem prawa materialnego (zob. post. SN z 19.1.1998 r., I CKN 424/97, OSN 1998, Nr 9, poz. 136). W zasadzie nie ma też podstaw, by domagać się od strony pełnego uzasadnienia oceny moralnej czy ścisłego sformułowania normy moralnej, której naruszenia dopatruje się ona w zachowaniu przeciwnika procesowego; jest to zadaniem sądu.

Pozwany dokłada wszelkich starań, aby móc **pomimo bardzo trudnej i stale pogarszającej się sytuacji finansowej**, spełniać zobowiązania wobec swoich kontrahentów. Zatem opóźnienia w płatnościach nie wynikają ze złej woli Szpitala lub zaniedbań z jego winy, ale wyłącznie z faktu, iż w ówczesnej sytuacji nie dysponował środkami, które mógłby swobodnie przeznaczyć na zaciągnięte przez siebie zobowiązania.

Z tych też względów powództwo nie zasługuje na uwzględnienie co do kwoty 3.263,95 złotych. Kwota ta obejmuje kwotę **2.270,60 złotych** stanowiącą skapitalizowane odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych, a także kwotę **394,00 złotych** i kwotę **427,30 złotych** stanowiącą skapitalizowane odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych od zapłaconych kwot: 66.334,98 złotych i kwoty 47.405,28 złotych .

Szpital jest podmiotem użyteczności publicznej dlatego też zasadnym jest nieobciążanie Szpitala obowiązkiem zapłaty odsetek na rzecz powoda dochodzonych w niniejszym postępowaniu.

Powód dochodzi w pozwie zasądzenia kwoty 172,05 zł złotych stanowiącej równowartość 40 euro z tytułu rekompensaty za koszty odzyskania należności, na podstawie art. 10 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Zgodnie z tym artykułem, wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1. przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Skoro Sąd oddalił żądanie powoda co do zasądzenia odsetek , oddalił również żądanie naliczenia kwoty 40 euro stanowiącej rekompensatę zgodnie z przywołaną ustawą.

Ostatecznie powód cofnął powództwo co do kwoty 113.740,26 złotych (sto trzynaście tysięcy siedemset czterdzieści 26/100) z tych też względów Sąd na podstawie art.355 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie .

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie **art. 102 k.p.c.** i nie obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda . Przedmiotowy wniosek jest uzasadniony trudną sytuacją finansową placówki. Szpital będący podmiotem publicznym świadczącym usługi z zakresu ratowania życia i zdrowia, nie posiada płynnego kapitału, jakim może pochwalić się prywatny przedsiębiorca. Wydatki związane z wykonywaniem zaciągniętych

zobowiązań są tylko częścią kosztów prowadzenia działalności leczniczej i nie można ich traktować priorytetowo. Opóźnienie w zapłacie wystawionych faktur uzasadnione było brakiem dostatecznych środków na poniesienie tych kosztów, jednakże zapłata nastąpiła przed wydaniem nakazu zapłaty. Faktem powszechnie znanym jest bardzo zła sytuacja finansowa podmiotów leczniczych, a pozwany nie jest od tej reguły wyjątkiem. Działalność prowadzona przez pozwanego nie jest nastawiona na zysk i zysku takiego nie przynosi. Umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, stanowiące główne źródło środków pieniężnych, którymi dysponuje Szpital, nie pokrywają nawet rzeczywistych kosztów świadczonych usług. Szpital posiada ogromny dług, obejmujący zarówno zobowiązania pracownicze, cywilnoprawne, jak i publicznoprawne. Sytuacja finansowa pozwanego jest opisana w dokumentach finansowych (zestawieniach) składanych do Urzędu Marszałkowskiego w Ł.. Pozwany jest publicznym zakładem opieki zdrowotnej i udziela świadczeń zdrowotnych w ramach kontraktu zawartego z Narodowym Funduszem Zdrowia. Nie posiada w związku z tym środków, które mogłyby przeznaczyć na pokrycie kosztów procesu bez uszczerbku dla swoich pacjentów. Zasadnym jest zastosowanie art.102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 4 lipca 2012 r. I CZ 52/12)

W orzecznictwie zwrócono uwagę, że przepis art. 102 k.p.c znajdzie zastosowanie w wypadku oddalenia powództwa na podstawie art. 5 k.c. (post. SN z 13.10.1973 r., II PZ 49/73, niepubl.).

Z tych też względów Sąd orzekł jak w sentencji.

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować zwrot akt w kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem przesłać pełnomocnikowi powoda;

Dnia 28 listopada 2019 roku

SSO Renata Lech